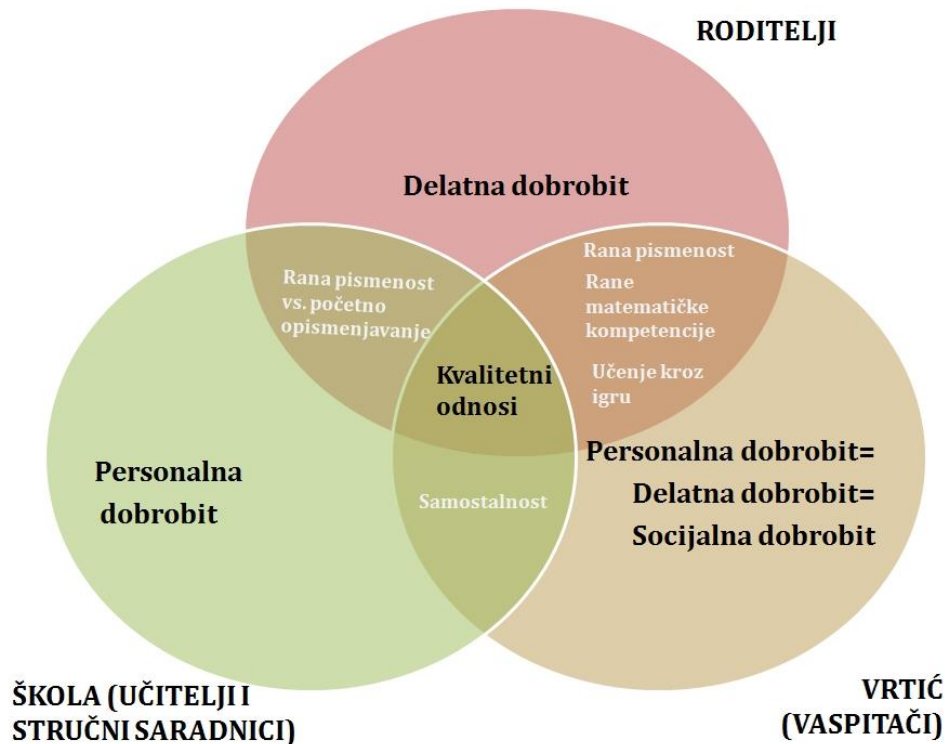


4. ZAKLJUČCI I NAUČENE LEKCIJE IZ STUDIJE SLUČAJA O TRANZICIJI DECE IZ VRTIĆA U ŠKOLU

Opšti uvidi

Rezultati analize ukazuju da su akteri procesa tranzicije dece iz vrtića u 1. razred još uvek u zoni "zrelosti deteta za polazak u školu", odnosno da izostaje participativna uloga dece, porodice i vrtića. Analiza je dodatno ukazala na mesta u kojima dolazi do poklapanja, i značajnijeg mimoilaženja u značenju pojma tranzicije. Asocijacije na pojam "tranzicija dece iz vrtića u školu" ukazuju na različite konceptualizacije ovog procesa.

Slika 4.1. Tačke preklapanja u razumevanju potreba dece u procesu tranzicije



Slika 4.1. pokazuje detaljnije tačke na kojima je u budućnosti moguće graditi dublje veze između aktera procesa tranzicije. Svaki skup na ovoj slici pokazuje koja su dominantna značenja koja definišu najznačajnije potrebe deteta u tranziciji kod uključenih aktera. Za školu su to aspekti u domenu Personalne dobrobiti, dok roditelji najviše razmišljaju o tranziciji u kontekstu Delatne dobrobiti. Vaspitači su jedini koji govore o balansiranom pristupu koji je predložen novim Osnovama (slika o detetu kao celovitom biću), kao i o perspektivi većeg stepena i smislenijeg uključivanja porodice u proces tranzicije. U preseku tri skupa leži Kvalitet odnosa koji svi učesnici procesa prepoznaju kao najvažniji aspekt u procesu tranzicije. Ni u ovoj kategoriji ni jedan od aktera u stvari ne pominje sve dimenzije kvalitetnog odnosa definisanih u novim Osnovama (uključenost, održavanje balansa, uvažavanje), već samo na aspekte osetljivosti na detetove potrebe i delimično personalizovan odnos i usklađenost.

Preklapanja između dva skupa pojedinačno (Roditelji-Vrtić, Vrtić-Škola, Škola-Roditelji) ukazuju na mesta koja mogu da posluže kao polazna tačka oko kojih će se graditi dalje zajedničko značenje o pojmu tranzicije i povezivanja sa Godinama uzleta i građenje.

Tako na primer **Roditelji i Škola** definišu ranu pismenost u kontekstu početnog opismenjavanja. Neki od roditelja naglašavaju potrebu za potpuno završenim procesom opismenjavanja u predškolskom periodu. Učitelji delom smatraju da je dovoljno razvijati veštine čitanja kod predškolaca, a da aktivnosti pisanja treba ostaviti za školu, zbog velikog broja loše stečenih navika u predškolskom periodu (nepravilno držanje olovke, postura tela, pokreti pri pisanju slova, itd). I jedna i druga strana u stvari ne povezuju prva simbolička izražavanja dece u okviru tema/projekata kao indikatore procesa razvoja rane pismenosti koja predstavlja osnov za ono što decu očekuje kasnije u školskom periodu u domenu razvoja funkcionalne pismenosti. Ova značajna neusaglašenost u razumevanju može da bude povod za dalje promovisanje suštine rane pismenosti i veze sa celoživotnim kompetencijama kod roditelja, ali i učitelja.

Vrtić-Škola par su povezani oko Personalne dobrobiti, odnosno Svesti i brige o svom telu (samostalnost) kao ključne tačke na koju se naslanja uspešno prihvatanje škole od strane dece u kontekstu kompleksnih zadataka koji decu očekuju. Iako se u novim Osnovama programa promoviše integrisan pristup učenju, čini se da se vaspitači pod pritiskom očekivanja škole i/ili roditelja vraćaju svoju praksu u procesu tranzicije na vrednosti o tranziciji definisane u prethodnim praksama. Stoga je potrebno dodatno ohrabriti i osnažiti vaspitače da dalje produbljuju svoje razumevanje novih Osnova, i na taj način ostanu utemeljni u svojoj praksi. Dodatno je značajno raditi na ostvarivanju kontinuiteta između ova dva nivoa obrazovanja kroz podršku razvoju zajednici učenja zaposlenih u predškolskostvu i školi.

Konačno u dijadi **Vrtić-Roditelji** prepoznajemo da se roditelji polako otvaraju prema novim Osnovama i sve više učestvuju u realnom programu i prepoznaju značaj igre u procesu učenja. Ipak kad se suoče sa kontekstom škole i spremnosti njihove dece, roditelji se vraćaju na po njima sigurne i očigledne tačke (kao što je poznavanje slova, čitanje i pisanje). Važno je stoga u mnogo ranijem uzrastu kontinuirano graditi partnerstvo sa roditeljima i naglašavati važnost integrisanog pristupa učenju, i koje je mesto rane pismenosti i čitanja sa decom, kao dela planiranih situacija učenja i/ili rutina/rituala.